

Har covid minskat tilliten i Sverige?

Foto: Istock.

Sverige är känt som ett av de länder i världen där människor litar mest på varandra, liksom på politiker och myndigheter. Har den höga tilliten i Sverige bidragit till utformningen av svenska myndigheters och politikernas respons på pandemin? Hur har pandemin påverkat svenskarnas värderingar, attityder och beteenden? Litar vi mer eller mindre på varandra än tidigare?

IFN inleder policyseminarieserien den 17 februari kl. 8.45 –10.15 med ett webinarium om covid och tilliten. Ola Andersson, docent Uppsala universitet och affilierad till IFN, och Erik Wengström, professor Lunds universitet, presenterar forskning i ämnet.

Niclas Berggren, docent IFN tillika programchef för IFN:s forskningsprogram Institutioner, marknader och näringsliv, talar om varför nationalekonomer forskar om tillit och vad forskningen säger om hur tillit kan påverka myndigheters och politikernas beslut i en pandemi.

Presentationerna följs av ett panelsamtal om hur pandemin påverkat tilliten i Sverige och hur tilliten påverkat den svenska covid-19-hantering. I panelen medverkar Maja Fjaestad, statssekreterare till socialministern, Gina Gustavsson, docent i statskunskap Uppsala universitet, samt Marika Markovits, domprost Stockholm.

Samtalet modereras av Eva Malm Öhrström, kommunikationschef IFN.

Webbinariet sänds via Zoom och kommer även läggas upp på ifn.se efteråt. Anmäl dig via kalendarier på vår hemsida.

Ny forskning om näringslivets roll i totalförsvaret

Foto: Atstock Productions.

Efter andra världskriget byggdes en civil motståndsrörelse upp i Sverige av arbetsmarknadens parter. Nu inleds ett nytt forskningsprojekt av Johan Wennström, statsvetare vid IFN, som ska belysa denna hittills relativt okända period i svensk näringslivshistoria. Något som bland annat har uppmärksammats av Sveriges Radios Studio Ett.

Projektets huvudsakliga syften är att belysa en viktig del av näringslivets och Sveriges samtidshistoria, presentera människorna som deltog i motståndsrörelsen och dra lärdomar för dagens svenska totalförsvaret, berättar Johan Wennström. Undersökningen sträcker sig fram till kalla krigets slut och avsikten är att forskningen ska presenteras i en bok på Albert Bonniers Förlag.

Nu efterlyser Johan Wennström berättelser från de som var med i motståndsrörelsen:

– Min forskning ska belysa ett viktigt skede i svensk historia och ge ett erkännande till personer som har gjort insatser

för Sverige. Jag vill gärna få kontakt med personer som varit med i motståndsrörelsen på gräsrotsnivå, säger han.

När Johan Wennström medverkade i *Studio Ett* fick han frågan om hur öppen den svenska staten har varit om rörelsens existens:

– Det här var inte en statlig rörelse, det var en civil motståndsrörelse som byggde på arbetsmarknadens parter, LO, SAF, Bonderörelsen och liknande aktörer utgjorde kärnan. Vi har inte varit särskilt öppna med den här historien. Vi borde vid det här laget kunna vara öppna med vad som pågick i den här rörelsen fram till kalla krigets slut.

IFN-podden: Kina och det ekonomiska muskelbyggandet

Foto: Istock.

OS i Peking pågår och världens blickar riktas återigen mot Kina, världens näst största ekonomi. Ett land vars ekonomiska muskler vuxit sig starkare i rekordfart sedan 70-talet då Deng Xiao Ping började genomföra ekonomiska reformer. Sedan dess har Kinas andel av den globala ekonomin gått från under 2 till drygt 17 procent från 1979 till 2020. Men det slutar inte där: Genom bland annat the Belt and Road Initiative, eller Nya Sidenvägen som den kallas, ska Kina få ännu mer ekonomisk och politisk makt. Hur starkt kan Kina bli och vad säger forskningen om Kinas ekonomiska utmaningar framöver? I 2022 års första avsnitt av IFN-podden reder Fredrik Sjöholm, vd för IFN och professor i internationell ekonomi med ett särskilt intresse för de asiatiska ekonomierna, ut vad forskningen hittills visar om dessa frågor. Podden finns på vår hemsida under vinjetten IFN Play samt på Spotify, Itunes och där poddar finns.

IFN:s forskning presenteras först i ett working paper. Nästa steg är publicering i vetenskapliga tidskrifter som är peer reviewed. Här är några av de artiklar som nyligen accepterats för publicering.

Ahlqvist, Victor, **Pär Holmberg** och **Thomas Tangerås** (kommande). "A Survey Comparing Centralized and Decentralized Electricity Markets". *Energy Strategy Reviews*.

USA:s elmarknader är centraliserade. De förutsätter att producenterna levererar detaljerade kostnadsdata till elbörsen. Därefter bestämmer marknadsoperatören hur mycket som ska produceras i varje enskild anläggning. I Europa är besluten på elmarknaden mer decentraliserade. I denna uppsats diskuterar vi för- och nackdelar med centralisering.

Andersson, David, Mounir Karadja och **Erik Prawitz** (kommande). "Mass Migration and Technological Change". *Journal of the European Economic Association*.

Forskarna studerar effekterna av utvandringen från Sverige under 1800-talet på teknologisk förändring hemmavid. De finner att emigration ledde till en ökning i ny teknologi på de platser migranterna lämnade efter sig. Resultaten stämmer bäst överens med att ökade arbetskostnader ledde till en ökning av arbetskraftsbesparande teknologi.

Berggren, Niclas och **Christian Bjørnskov** (kommande). "Academic Freedom, Institutions, and Productivity". *Southern Economic Journal*.

Akademisk frihet brukar försvaras på principiell grund. Kan den även försvaras av ekonomiska skäl? Vi finner att graden av akademisk frihet i sig är svagt relaterad till produktivitetstillväxt, men att den tycks ha en positiv inverkan när rättssystemets kvalitet är någorlunda hög. Kompletterande institutioner behövs för högre tillväxt.

Bjørnskov, Christian, Nicolai J. Foss och Chloe Xu (kommande). "The Role of Institutions in the Early Entrepreneurial Process". *Industrial and Corporate Change*.

Entreprenörskapsforskningen har dokumenterat betydelsen av institutioner men har inte beaktat att entreprenörskap sker i flera steg. Forskarna studerar därför både tidigt och sent entreprenörskap och finner att en stor stat tenderar att minska båda måtten på entreprenörskap. Rättssystemet påverkar endast sent entreprenörskap.

Therese Nilsson, IFN och Lunds universitet, har utnämnts till professor i nationalekonomi vid Lunds universitet och tillträder sin tjänst den 1 februari. Hennes forskningsområden är hälso-, utbildnings-ekonomi, samt institutionell ekonomi. Hon delar sin tid mellan IFN och Lunds universitet och har även en roll som academic programme advisor vid Trade Policy Training Institute i Tanzania.

Fredrik Sjöholm, professor och vd IFN, är sedan 1 januari ordförande för Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, (IVA):s Avdelning IX. Avdelningens arbete handlar om de ekonomiska vetenskaperna med fokus på nationalekonomi och dess koppling till företagsekonomi samt samspelet mellan ekonomi och teknik.

22 januari 2022 | *Dagens Nyheter*: ”**Elpriset delar Sverige i två läger**”

Thomas Tangerås är programchef för IFN:s forskningsprogram Hållbar energiomställning och har forskat länge om elmarknaden. Han intervjuas i *Dagens Nyheter* om hur Sveriges indelning i fyra elområden påverkar elpriset. *DN* har intervjuat Per Tryding, vice vd för Sydsvenska Handelskammaren i Malmö. Han säger att elräkningen skulle sjunka 10–15 procent för de allra flesta, 8 av 10 hushåll och företag om Sverige i stället hade ett enhetligt pris som gällde för hela landet.

Thomas Tangerås och Pär Holmberg har nyligen skrivit rapporten ”En elmarknad med enhetliga priser för förbrukning”. Thomas Tangerås nyanserar bilden:

- De stora vinnarna av en sådan reform skulle vara konsumenterna i område 4, som 2020 stod för 18 procent av den totala förbrukningen och i genomsnitt skulle få en prisnedgång på 14 procent.
- För område 3 som stod för 64 procent av förbrukningen, beräknar vi en prisuppgång även om vi inte redovisar den i rapporten. I område 1 och 2 skulle elpriset öka med upp emot 68 procent.

Läs hela artikeln här: <https://www.dn.se/ekonomi/elpriset-delar-sverige-i-tva-lager/>

17 januari 2022 | *Svenska Dagbladet*: ”**Sverige behöver en blockkedjestrategi**”

Joacim Tåg är programchef för IFN:s forskningsprogram Företagens konkurrenskraft. Han skriver om behovet av en svensk blockkedjestrategi i en debattartikel i *Svenska Dagbladet*:

“Sverige lyfts ofta fram som en världsledande nation som gett upphov till flertalet så kallade enhörningar som Spotify och Klarna. Ett dynamiskt näringsliv är centralt för att säkra företagets konkurrenskraft i framtiden. Detta gör att vi kan ha höga löner, god avkastning på kapital, och således en stabil skattebas som möjliggör utvecklandet av välfärdsstaten och en uthållig kamp mot allvarliga samhällsproblem som en åldrande befolkning, gängkriminalitet och klimatkrisen. Men för att Sverige även i framtiden skall vara en världsledande nation, får vi inte stå passiva inför den fundamentala förändringen av internet som nu pågår där blockkedjeteknologin är central.”

Läs artikeln här: <https://www.svd.se/sverige-behoover-en-blockkedjestrategi>

15 januari 2022 | *Dagens Nyheter*: ”**Artificiell intelligens skapar ny utflyttningsvåg av jobb**”

Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson, IFN, skriver en debattartikel i *Dagens Nyheter* om vad som krävs för att klara framtida ekonomiska kriser. En av frågorna de lyfter är behovet av omskolning: ”Den snabba utvecklingen inom artificiell intelligens och maskininlärning leder till en utflyttningsvåg av jobb till låglöneländer som t.ex. ingenjörer och yrken inom redovisning och medicinsk analys”

Läs artikeln här: <https://www.dn.se/debatt/artificiell-intelligens-skapar-ny-utflyttningsvag-av-jobb/>

Nyhetsbrev:

Nyheter från IFN utkommer sex till sju gånger per år. Dessutom publiceras *News from IFN* två gånger årligen.

Nyhetsbrev

Redaktör: Eva Malm Öhrström, eva.malmohrstrom@ifn.se; tfn 08-665 4525. Ansvarig utgivare: Fredrik Sjöholm